

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa M. R. i L. S.
przeciwko [...] Spółce [...] Spółce Akcyjnej w J. [...] Kopalni Węgla [...] w O.
o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 marca 2019 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. akt IX Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwoty
po 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. akt IX Pa [...], Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w K. – w sprawie z powództwa M. R., L. S. przeciwko [...] Spółce [...] S.A. w J. [...] Kopalnia Węgla [...] w O. o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych – zmienił zaskarżony apelacją powodów wyrok Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w M. z dnia 13 kwietnia 2017 r., sygn. akt IV P [...], w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powodów wskazane w sentencji kwoty wraz z odsetkami ustawowymi tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego strona pozwana zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że „w sprawie występują istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do następujących pytań: 1) czy przywoływana w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zasada ciągłego liczenia czasu pracy w ogóle dotyczy pracy w godzinach nadliczbowych, czy też co do zasady dotyczy ona pracy w granicach obowiązującej pracownika normy czasu pracy, zaś w odniesieniu do pracy w godzinach nadliczbowych tylko przy założeniu, że równocześnie spełniona zostaje przesłanka „pracy wykonywanej”, co ma kluczowe znaczenie dla ustalania podstawy faktycznej rozstrzygnięć w podobnych sprawach; 2) czy wskazane w szczególności w wyr. SN z dnia 20.05.1998r., I PKN 143/98, OSNAPiUS 1999, Nr 12, pz. 389, a występujące w niniejszej sprawie tzw. „czynności przygotowawcze” mogą być równocześnie kwalifikowane jako wykonywanie pracy w godzinach nadliczbowych”.

W skardze kasacyjnej stwierdzono, że jest ona oczywiście uzasadniona „z uwagi na ewidentne naruszenia przepisu art. 382 i art. 235 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 §1 k.p.c. przez ich błędne zastosowanie polegające na nieprzeprowadzeniu przez sąd II instancji własnego postępowania dowodowego mimo, że ze względu na szczególne okoliczności zachodziła konieczność ponowienia lub co najmniej uzupełnienia postępowania dowodowego, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), bowiem brak przeprowadzenia wspomnianych czynności spowodowało przyjęcie przez Sąd Okręgowy jakoby powodowie pracowali w godzinach nadliczbowych w wymiarze o 100% wyższym niż to przyjął Sąd Rejonowy co doprowadziło do zasądzenia należności za pracę w godzinach nadliczbowych przy złamaniu wymogów konstrukcyjnych art. 151 § 1 zdanie pierwsze k.p.”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wniesli o: odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o jej oddalenie w całości; zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o

okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Postawione w uzasadnieniu wniosku kwestie zostały sprowadzone do ogólnikowych, retorycznych, pytań. W istocie postawione problemy ograniczają się do pytania o prawidłowość zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Argumentacja uzasadnienia wniosku nie uwzględnia przy tym stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. w zakresie oceny spornej w sprawie kwestii. Autor skargi w konstrukcji swoich pytań ignoruje zasadnicze ustalenia zaskarżonego wyroku, zgodnie z którymi u strony pozwanej nie wprowadzono systemu przerywanego czasu pracy (art. 139 § 1 k.p.); nie wprowadzono również przerwy w pracy niezliczonej do czasu pracy

przeznaczonej dla załatwiania spraw osobistych (art. 141 § 1 k.p.). Wyłącza to możliwość niewliczenia do czasu pracy przerw w pracy przeznaczonych na kąpiel i przebranie się pracownika w sytuacji, gdy przerwy te przypadają po rozpoczęciu pracy a przed jej zakończeniem i były wymuszane przyjętą w pozwanej organizacji pracy. Po wyjeździe na powierzchnię pozwany nadal wymagał od powodów wykonywania dalszej pracy, tym razem w warunkach biurowych. Nie akceptował przy tym wykonywania przez powodów czynności biurowych po wyjeździe na powierzchnię bez uprzedniego umycia się i przebrania.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego

orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Autor skargi nie przedstawia odpowiedniej argumentacji, którą wykazałby oczywistą zasadność jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Swoje twierdzenia ogranicza do prostej negacji oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie przez Sąd drugiej instancji. Tymczasem Sąd drugiej instancji rozpoznawał apelację powodów z zachowaniem zasad określonych w art. 382 i art. 378 § 1 k.p.c. Nie naruszył przy tym reguł swobodnej sędziowskiej oceny dowodów określonych w art. 233 § 1 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. ma podstawę w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.